

MEMORANDUM
privind reglementarea conflictului
transnistrean și principiile fundamentale de
organizare a statului Republica Moldova

Elaborat de reprezentanți ai societății civile din Republica Moldova

MEMORANDUM
privind reglementarea conflictului transnistrean și principiile fundamentale de organizare
a statului Republica Moldova

PREAMBUL

REPUBLICA MOLDOVA ȘI ADMINISTRAȚIA DE LA TIRASPOL, ÎN PREZENȚA ȘI SUB GARANȚIILE OSCE, FEDERAȚIEI RUSE, UCRAINEI, UNIUNII EUROPENE ȘI STATELOR UNITE ALE AMERICII,

CONSTATÂND că întreaga omenire parcurge una dintre cele mai mari transformări din istoria contemporană, care determină remodelarea paradigmelor naționale de dezvoltare,

CONVINSE că stabilitatea și securitatea sunt condițiile obligatorii pentru asigurarea unei dezvoltări sustenabile, de care să beneficieze toți cetățenii,

CONȘTIENȚE de importanța soluționării definitive a conflictului transnistrean pentru bunăstarea cetățenilor moldoveni și securitatea întregului continent european,

CONVINSE că doar un stat integrat Republica Moldova, demn conectat la procesele integraționiste contemporane, poate asigura un viitor decent cetățenilor de pe ambele maluri ale Nistrului,

CONFIRMÂND atașamentul lor față de principiile libertății, democrației și respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale, precum și ale statului de drept,

DECISE să asigure progresul economic și social al cetățenilor statului integrat Republica Moldova, ținând seama de principiul incluziunii și dezvoltării durabile, precum și competitivitatea țării în cadrul economiei mondiale,

ÎN PERSPECTIVA etapelor următoare care vor trebui parcurse pentru ca statul integrat Republica Moldova să fie unul funcțional,

CONVIN cu privire la următoarele etape de reglementare a conflictului transnistrean din regiunea transnistreană și principii fundamentale de organizare a statului Republica Moldova:

1. PRINCIPII DE BAZĂ ALE REGLEMENTĂRII

Articolul 1

(1) Soluționarea conflictului transnistrean trebuie să fie înfăptuită exclusiv prin mijloace politice pașnice, pe calea negocierilor, ceea ce înseamnă că orice scenarii care ar viza recurgerea la forță sunt excluse.

Articolul 2

(1) Reglementarea politică a conflictului transnistrean presupune realizarea integrității teritoriale și securității statului unitar Republica Moldova, în care regiunea transnistreană (Transnistria) va beneficia de un statut special adoptat prin lege organică și consolidat în Legea fundamentală a statului.

(2) Statutul special al Transnistriei trebuie să fie bazat pe respectarea principiilor suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova în cadrul frontierelor sale de la 1 ianuarie 1990 recunoscute la nivel internațional¹.

(3) Transnistria va reprezenta o unitate teritorială autonomă cu competențe largi în diferite domenii. Transnistria va avea o legislație regională care nu va veni în contradicție cu Constituția și legislația națională a Republicii Moldova. Administrația transnistreană va constitui parte integrantă a administrației statului, bucurându-se de un înalt grad de autonomie.

(5) Statul integrat Republica Moldova (în continuare Republica Moldova) urmează să fie unul democratic, viabil și funcțional, având la bază normele și principiile dreptului internațional, legislația națională, precum și prevederile prezentului Memorandum.

(6) Toate normele legale adoptate și modificările instituționale realizate trebuie să conducă în mod implicit la consolidarea statului Republica Moldova.

Articolul 3

(1) Republica Moldova se bazează pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților.

(2) Pe întreg teritoriul țării trebuie să fie asigurată incluziunea socială, supremația legii, funcționarea unei economii de piață social orientate, solidaritatea între generații și protecția drepturilor copilului.

(3) Republica Moldova respectă bogăția diversității sale culturale și lingvistice și veghează la protejarea și dezvoltarea patrimoniului cultural național.

¹ Cu modificările aduse de Tratatul între Republica Moldova și Ucraina cu privire la frontiera de stat din 18 august 1999.

Articolul 4

(1) Soluționarea definitivă a conflictului transnistrean și reintegrarea Republicii Moldova presupune retragerea militarilor, armamentului și munițiilor străine de pe teritoriul țării în conformitate cu Tratatul privind Forțele Armate Convenționale din Europa Adaptat, Actul final și Declarația Summit-ul OSCE de la Istanbul din 1999 și actualul Memorandum, având la bază principiul neutralității și alte prevederi constituționale ale Republicii Moldova, angajamentele internaționale în sfera controlului armamentului convențional și relațiile politico-militare dintre state.

(2) Integritatea și funcționalitatea statului Republica Moldova presupune lichidarea Zonei de Securitate în conformitate cu etapele prevăzute în prezentul Memorandum și introducerea acestei jurisdicții în câmpul constituțional comun al Republicii Moldova.

(3) Soluționarea politică a conflictului transnistrean trebuie să consolideze opțiunea strategică de integrare europeană a Republicii Moldova.

2. STRUCTURA, FORMA DE GUVERNĂMÂNT ȘI FUNCȚIONALITATEA STATULUI REPUBLICA MOLDOVA

2.1. Structura statului Republica Moldova

Articolul 5

(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 6

(1) În cadrul Republicii Moldova unitatea teritorial autonomă cu statut special se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

(2) Existența autonomiei teritoriale cu statut special nu afectează caracterul unitar al statului.

2.2. Statutul juridic special al localităților din stânga Nistrului (Transnistriei)

Articolul 7

- (1) Transnistriei îi este atribuită o formă specială de autonomie în cadrul Republicii Moldova. Transnistria va reprezenta o unitate teritorial-administrativă autonomă cu statut juridic special și competențe largi la nivel regional în diferite domenii.
- (2) Statutul juridic special al Transnistriei va fi reflectat în legea organică și Constituția Republicii Moldova.
- (3) Hotarele administrative ale Transnistriei vor fi consfințite prin lege organică și vor putea fi modificate de către Parlamentul Republicii Moldova doar după consultarea autorităților centrale și celor din Transnistria.
- (4) Pământul, apele, subsolul, regnul vegetal și cel animal, alte resurse naturale aflate pe teritoriul Transnistriei sunt proprietate a întregului popor al Republicii Moldova, constituind, totodată, baza economică a Transnistriei.

Articolul 8

- (1) Odată cu intrarea în vigoare a prezentului Memorandum se instituie o Comisie compusă din deputați ai Parlamentului Republicii Moldova și Sovietului Suprem de la Tiraspol (a câte 5 reprezentanți pentru fiecare parte) **și 2 observatori de la OSCE** care are sarcina de a elabora Legea privind statutul juridic special al Transnistriei, în conformitate cu Constituția și legislația Republicii Moldova, precum și cu prevederile prezentului Memorandum.
- (2) Parlamentul Republicii Moldova de Legislatura a XIX-ea, adoptă Legea privind statutul juridic special al Transnistriei până la sfârșitul anului 2014.

Articolul 9

- (1) Alegerile de constituire a organelor de conducere a Transnistriei vor fi pregătite conform prevederilor prezentului Memorandum și Legii privind statutul juridic special al Transnistriei și organizate la începutul anului (2016), de către o Comisie Electorală Internațională sub mandatul OSCE, cu monitorizarea Consiliului Europei și în conformitate cu legislația Republicii Moldova.
- (2) După alegerile de constituire a organelor de conducere a Transnistriei, în conformitate cu alineatul 1 al Articolului 9, are loc desemnarea reprezentanților Transnistriei în organele centrale ale Republicii Moldova conform Articolelor 15 și 16 ale prezentului Memorandum.

Articolul 10

- (1) Angajamentele financiare ale Republicii Moldova și Transnistriei de până la intrarea în vigoare a Legii privind statutul juridic special al Transnistriei, sunt onorate separat de către Republica Moldova și Transnistria.

3. COMPETENȚELE TRASNISTRIEI ȘI REPREZENTAREA ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ CENTRALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

3.1. Competențele administrației Transnistriei

Articolul 11

- (1) Transnistria este o unitate teritorială autonomă cu un statut special care reprezintă o formă de autogovernare a cetățenilor regiunii, este parte integrantă și inalienabilă a Republicii Moldova și soluționează autonom, în limitele competenței, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova și legislația în vigoare în interesul întregii populații probleme de ordin politic, economic și cultural.
- (2) În Transnistria activează administrația regiunii transnistrene: organe reprezentative și executive, conform Legii privind statutul juridic special al Transnistriei.
- (3) Autoritatea reprezentativă a Transnistriei este organul legislativ investit cu dreptul de a adopta acte normative, în limitele competenței stabilite de către Legea privind statutul juridic special al Transnistriei.
- (4) În Transnistria organul legislativ va elabora și adopta structura Executivului autonomiei.

Articolul 12

- (1) Administrația transnistreană își adoptă propriile legi și acte normative cu caracter local în conformitate cu prevederile și normele stipulate în Constituția Republicii Moldova, legislația națională și regională.
- (2) Transnistria are propriile simboluri: drapel, stemă, imn, care, în regiune, se aplică deopotrivă cu simbolurile Republicii Moldova.
- (3) În Transnistria în calitate de limbi oficiale vor fi: limba moldovenească (română), în baza grafiei latine, limba rusă și ucraineană.
- (4) În Transnistria, lucrările de secretariat și corespondența cu autoritățile publice ale Republicii Moldova, cu întreprinderile, cu organizațiile și cu instituțiile situate în afara Transnistriei se țin în limba moldovenească (română), în baza grafiei latine, și în limba rusă.

Articolul 13

- (1) Transnistria își stabilește propria organizare teritorial-administrativă internă și structura autorităților administrației publice locale în conformitate cu principiile de bază ale administrării publice locale stipulate în Constituția Republicii Moldova.
- (2) Transnistria are dreptul de a stabili și menține contacte internaționale, în modul stabilit de legislația Republicii Moldova, în domeniul economic-comercial, social-umanitar, educațional, tehnico-științific și cultural.
- (3) Transnistria își rezolvă propriile interese juridice, economice, sociale și culturale, care reies din interesele populației regiunii, date în competența ei de Constituția Republicii Moldova și legislația națională.

(4) Transnistria își creează, adoptă și gestionează propriul buget, fonduri extrabugetare, colectează impozite regionale și participă la elaborarea bugetului și politicii fiscale naționale.

Articolul 14

(1) Administrația Transnistriei asigură activitatea judecătoriilor, organelor procuraturii, avocaturii și notariatului, Direcției Serviciului de Informații și Securitate și Direcției Afacerilor Interne ale Transnistriei, care sunt părți componente ale sistemului unic de instanțe judecătorești și ale sistemului unic de organe de drept ale Republicii Moldova și își desfășoară activitatea de înfăptuire a justiției, de asigurare a ordinii de drept și a securității statului în baza Constituției Republicii Moldova, legislației naționale și regionale.

(2) Autoritățile Transnistriei își stabilesc propria organizare și funcționare a sistemului educațional, de sănătate, de protecție socială, știință, sport, cultură în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, legislația națională și regională.

(3) Autoritățile Transnistriei își stabilesc propria organizare și funcționare a surselor de comunicare regionale în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, legislația națională și regională.

(4) Autoritățile Transnistriei își stabilesc propria organizare și funcționare a gospodăriilor drumurilor și transporturilor la nivel regional în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, legislația națională și regională.

(5) Autoritățile Transnistriei coordonează activitățile organizațiilor etno-culturale în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, legislația națională și regională.

(6) Transnistria asigură activitatea liberă și independentă a mass-media pe teritoriul său în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, legislația națională și regională.

3.2. Reprezentarea Transnistriei în Administrația Publică Centrală

Articolul 15

(1) Transnistria va avea reprezentare politică la cel mai înalt nivel în statul integrat, în Parlamentul Republicii Moldova.

- a) Transnistria va fi reprezentată în Parlamentul Republicii Moldova, din oficiu, de către 1 deputat, alegerea căruia va avea loc concomitent cu desfășurarea alegerilor parlamentare naționale și va fi reglementată de Codul Electoral al Republicii Moldova.
- b) Reprezentantul ales al Transnistriei va fi desemnat membru al Biroului Permanent al Parlamentului Republicii Moldova.
- c) Transnistria va fi reprezentată în Parlamentul Republicii Moldova și de către deputații transnistreni aleși pe listele partidelor parlamentare.

Articolul 16

(1) Transnistria va avea reprezentare în toate organele administrației publice centrale ale Republicii Moldova, după cum urmează:

- a) **Guvernul Republicii Moldova.** Șeful organului executiv al Transnistriei este din oficiu membru al Guvernul Republicii Moldova.
- b) **Curtea Constituțională.** Un membru al Curții Constituționale este numit de către Parlamentul Republicii Moldova la propunerea organului legislativ al Transnistriei.
- c) **Consiliul Superior al Magistraturii.** Președintele Judecătoriei din Tiraspol este membru de drept al Consiliul Superior al Magistraturii.
- d) **Curtea de Conturi.** Un membru al Curții de Conturi este numit de către Parlamentul Republicii Moldova la propunerea organului legislativ al Transnistriei.
- e) **Consiliul Coordonator al Audiovizualului.** Un membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului este numit de către Parlamentul Republicii Moldova la propunerea organului legislativ al Transnistriei.
- f) **Comisia Electorală Centrală.** Un membru al Comisiei Electorale Centrale este numit de către Parlamentul Republicii Moldova la propunerea organului legislativ al Transnistriei.
- g) **Procuratura Generală.** Procurorul Transnistriei este numit de Procurorul general al Republicii Moldova la propunerea organului legislativ al Transnistriei. Totodată, procurorii unităților administrative teritoriale ai Transnistriei sunt numiți de Procurorul general al Republicii Moldova la propunerea Procurorului Transnistriei. Procurorul Transnistriei este desemnat din oficiu membru al Consiliului Superior al Procurorilor.
- h) **Serviciul de Informații și Securitate.** Șeful Direcției Serviciului de Informații și Securitate din Tiraspol este numit de Directorul Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova. Șeful Direcției Serviciului de Informații și Securitate din Tiraspol este membru de drept al Colegiului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, confirmat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova.

4. SECURITATE ȘI GARANȚII

4.1. Neutralitatea și demilitarizarea

Articolul 17

(1) Statul integrat Republica Moldova este neutru din punct de vedere militar. Neutralitatea Republicii Moldova este garantată de către Constituția țării, respectată de către OSCE, Federația Rusă, Ucraina, Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii și de întreaga comunitate internațională.

(2) Republica Moldova respectă actele internaționale în domeniul securității, controlului asupra armamentului și dezarmării.

Articolul 18

(1) Republica Moldova nu admite dislocarea de trupe militare ale altor state pe teritoriul său. Nefiind parte a vreunei alianțe militare, respectând angajamentele internaționale referitoare la armamentul convențional, fără să fie angajată în construcția de proiecte militare din sectorul nuclearo-strategic, respectarea dreptului Republicii Moldova de a nu admite dislocarea de trupe militare ale altor state pe teritoriul său este garantată de către Constituția țării și de către Tratatul privind Forțele Armate Convenționale din Europa Adaptat, Actul final și Declarația Summit-ul OSCE de la Istanbul din 1999 și nu poate fi condiționată de articularea niciunui proiect militar în Europa.

Articolul 19

(1) Demilitarizarea Transnistriei reprezintă un proces complex ce cuprinde câteva etape de realizare, care sfârșește cu demilitarizarea completă a Transnistriei, dizolvarea formațiunilor militare și paramilitare din Transnistria, constituirea unor forțe armate integrate și funcționale ale Republicii Moldova care să asigure securitatea statului în cadrul granițelor recunoscute internațional și a cetățenilor săi.

Articolul 20

(1) Odată cu intrarea în vigoare a prezentului Memorandum, se reia evacuarea și/sau lichidarea munițiilor din depozitele existente în regiunea transnistreană, lichidarea munițiilor învechite din dotarea Forțelor Armate ale Republicii Moldova și asigurarea securității cetățenilor din teritoriile adiacente, proces care se încheie până la sfârșitul anului 2014.

- a) O Comisie formată din reprezentanții Părților din formatul ”5+2” inspectează starea arsenalului militar din regiunea transnistreană, monitorizează evacuarea și constată printr-un proces verbal evacuarea/lichidarea deplină a munițiilor din zonă.

- b) Părțile participante la negocieri și reprezentate în Comisie susțin financiar și tehnic lichidarea munițiilor netransportabile și asigurarea protecției populației și mediului, inclusiv prin intermediul platformelor multilaterale la care sunt parte.

(2) Salutând rolul pe care l-a avut contingentul militar al Federației Ruse în cele două decenii de la încheierea fazei militare a conflictului, în prevenirea reluării ostilităților militare și a controlului asupra armamentului, realizarea prevederilor prezentului Memorandum presupune încetarea activității Grupului Operativ al Trupelor Ruse din Transnistria până la sfârșitul anului 2015.

- a) Retragera tehnicii militare grele din dotarea Grupului Operativ al Trupelor Ruse din Transnistria până la sfârșitul anului 2014.
- b) Retragera contingentului militar, a comendurii militare și încetarea activității Grupului Operativ al Trupelor Ruse din Transnistria până la sfârșitul anului 2015.
- c) O Comisie formată din reprezentanții Părților din formatul "5+2" monitorizează procesul și constată printr-un protocol separat finalizarea retragerii în conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova și Federației Ruse.

Articolul 21

(1) După încetarea activității Grupului Operativ al Trupelor Ruse din Transnistria și retragera tehnicii blindate ale contingentului militar rus din dotarea Forțelor Mixte de Menținere a Păcii din Zona de Securitate, Republica Moldova ratifică Tratatul privind Forțele Armate Convenționale din Europa Adaptat și promovează reluarea negocierilor privind armamentul convențional în contextul articulării unei noi arhitecturi de securitate în Europa.

4.2. Zona de Securitate

Articolul 22

(1) Zona de Securitate cunoaște un proces etapizat de schimbare a mecanismului de funcționare, implicit prin modificările treptate aduse Comisiei Unificate de Control și a Forțelor Mixte de Menținere a Păcii, până la lichidarea zonei cu regim juridic special și reintroducerea teritoriului și cetățenilor care sunt cuprinși în această jurisdicție în câmpul constituțional comun al Republicii Moldova până la sfârșitul anului 2018, conform Articolelor 23 și 24 ale prezentului Memorandum.

Articolul 23

(1) Odată cu intrarea în vigoare a prezentului Memorandum și până la crearea noului regim provizoriu al Zonei de Securitate prevăzut în Articolul 24, mecanismul de asigurare a securității din Zona de Securitate se modifică după cum urmează:

- a) Comisia Unificată de Control își modifică structura prin includerea reprezentanților Statelor Unite ale Americii și Uniunii Europene ca observatori la lucrările sale.
- b) Comisia Unificată de Control în interacțiune cu Comandamentul Militar Unificat și Grupul de Observatori Militari, asigură administrarea de facto a întregului mecanism de securitate și contribuie la reglementarea pașnică a conflictului.
- c) În lucrările Comisiei Unificate de Control crește rolul Grupului de Observatori Militari care este responsabil de monitorizarea zonei și înlocuiește Comandamentul Militar Unificat la prezentarea periodică a Rapoartelor privind situația din Zona de Securitate.
- d) Grupul de Observatori Militari este completat cu reprezentanți ai Uniunii Europene și Statelor Unite ale Americii și este format din câte zece reprezentanți pentru fiecare parte.
- e) Introducerea conducerilor rotative în administrarea FMMP, implicit prin introducerea conducerilor rotative în Statul Major al FMMP, în Comendurile Militare, în Grupul de Observatori Militari și la toate posturile FMMP.
- f) Retragerea tehnicii militare blindate (TAB) din Zona de Securitate, aflată în dotarea contingentului Federației Ruse din cadrul FMMP, până la sfârșitul anului 2014.
- g) Reducerea tehnicii de transport, a armamentului de infanterie și a contingentului militar, câte 200 militari pentru fiecare dintre cele trei contingente militare care formează actuala misiune FMMP, până la sfârșitul anului 2014.
- h) Eliminarea blocurilor de beton de la posturile FMMP și reducerea posturilor la numărul de șase până la sfârșitul anului 2014.
- i) Eliminarea oricăror obstacole și taxe, implicit a "posturilor vamale", în trecerea oamenilor, bunurilor, serviciilor și capitalului prin Zona de Securitate, până la sfârșitul anului 2014.

(2) Realizarea prevederilor de la literele a, b, c, d, va fi confirmată suplimentar prin semnarea unor Acorduri de principiu între Comisia Unificată de Control și Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii. Realizarea prevederilor de la literele e, f, g, h, i, va fi confirmată prin Procese Verbale și alte documente de ordine interioară ale Comisiei Unificate de Control.

Articolul 24

(1) În cadrul formatului "5+2" se negociază și se semnează un Acord, care să substituie "Acordul privind principiile reglementării pașnice a conflictului militar în regiunea transnistreană a Republicii Moldova" din 21 iulie 1992 și să conțină garanțiile OSCE, Rusiei, Ucrainei, Uniunii Europene și Statelor Unite ale Americii de realizare a prevederilor prezentului Memorandum, implicit de edificare a unui nou regim provizoriu în Zona de Securitate până la lichidarea definitivă a acesteia.

(2) Regimul provizoriu în Zona de Securitate presupune eficientizarea mecanismului de securitate până la lichidarea regimului special și intrarea întregului perimetru în administrarea instituțiilor publice centrale și locale ale Republicii Moldova. Realizarea acestor prevederi are loc etapizat într-o perioadă de patru ani după cum urmează:

- a) Instiuirea, începând cu anul 2015, a unui nou mecanism de control și administrare în Zona de Securitate, o Comisie Unificată de Control cu 7 reprezentanți egali în drepturi și anume OSCE, Federația Rusă, Uniunea Europeană, Statele Unite ale Americii, Ucrainei, Republicii Moldova și Transnistria.
- b) Deciziile în cadrul Comisiei se iau prin majoritate simplă, implicit în cadrul adoptării Proceselor Verbale și Rapoartelor periodice privind situația din Zona de Securitate.
- c) Instiuirea, începând cu anul 2015 a unei noi misiuni internaționale în Zona de Securitate. Noua Misiune Internațională de Observatori Militari și Civili în Moldova, va fi compusă din contingente militare și civile ale OSCE, Federației Ruse, Ucrainei, Statelor Unite ale Americii și Uniunii Europene.
- d) În cursul anului 2017, are loc retragerea completă a contingentelor militare ale Misiunii Internaționale de Observatori Militari și Civili în Moldova și transformarea acesteia în Misiunea Internațională de Observatori Civili.
- e) Încetarea activității Comisiei Unificate de Control, a Misiunii Internaționale de Observatori Civili și lichidarea Zonei de Securitate, până la sfârșitul anului 2018.

4.3. Forțele Armate și frontiera de stat a Republicii Moldova

Articolul 25

(1) În cadrul statului integrat Republica Moldova se formează o singură Armată Națională, ca parte a Forțelor Armate a țării, până la sfârșitul anului 2016, și se efectuează construcția militară în volum suficient pentru asigurarea securității militare a statului.

(2) Pentru aceasta, Misiunea Internațională de Observatori Militari și Civili în Moldova are mandatul de a realiza dizolvarea formațiunilor militare și paramilitare din regiunea transnistreană, casarea armamentului și tehnicii militare necontorizate.

(3) Republica Moldova și autoritățile transnistrene își asumă obligația de a contribui activ la dizolvarea formațiunilor militare din regiunea transnistreană, casarea armamentului și tehnicii militare, după cum își asumă și reabilitarea socială și recalificarea persoanelor care fac parte din efectivul formațiunilor militare și paramilitare transnistrene.

Articolul 26

- (1) Forțele Armate ale Republicii Moldova sunt subordonate exclusiv voinței poporului pentru garantarea suveranității, a independenței și a unității, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale.
- (2) Infrastructura militară a Republicii Moldova, structura și efectivul Forțelor Armate, înzestrarea și pregătirea lor sunt determinate de caracterul pericolului militar posibil, nu depășesc dar nu pot fi nici sub nivelul necesar pentru organizarea apărării eficiente a statului.
- (3) Singurele misiuni externe ale Forțelor Armate ale Republicii Moldova sunt participarea la misiunile internaționale de menținere a păcii, în spiritul parteneriatelor pe care le va semna Republica Moldova cu organizațiile internaționale relevante.
- (4) Armata Națională nu va fi implicată în asigurarea ordinii publice pe teritoriul țării.

Articolul 27

- (1) Securitatea militară a frontierelor Republicii Moldova este asigurată de către Forțele Armate ale Republicii Moldova.
- (2) Paza frontierei, regimul de intrare și ieșire din țară și administrarea vamală sunt prerogativa exclusivă a Poliției de Frontieră și a Serviciului Vamal al Republicii Moldova.
- (3) După preluarea administrării granițelor de către instituțiile abilitate ale Republicii Moldova, Misiunea EUBAM își încetează activitatea. Frontierele Republicii Moldova și întregul regim de intrare și ieșire din țară sunt administrate conform legislației naționale racordată la standardele Uniunii Europene în materie de gestionare a frontierelor.

4.4. Garanții

Articolul 28

- (1) Soluționarea conflictului transnistrean și asigurarea integrității statului Republica Moldova conform prevederilor prezentului Memorandum este garantată de către OSCE, Federația Rusă, Ucraina, Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii.

Articolul 29

(1) Neutralitatea Republicii Moldova este stipulată în Legea fundamentală a statului și este legată de demilitarizarea Transnistriei și a întregului mecanism de reglementare a conflictului transnistrean prevăzut în prezentul Memorandum.

(2) După semnarea actualului Memorandum, în cazul în care soluționarea definitivă și durabilă a conflictului transnistrean nu are loc în conformitate cu prevederile prezentului document sau una dintre Părțile formatului "5+2" nu-și onorează integral obligațiunile conform Memorandumului, Republica Moldova poate renunța la statutul său de neutralitate și să-și regândească strategia de securitate.

Articolul 30

(1) În cazul schimbării statutului Republicii Moldova ca stat independent, populația din Transnistria are dreptul la autodeterminare externă.

Articolul 31

Republica Moldova și administrația din Transnistria își asumă responsabilitatea de a se abține de la orice acțiuni sau declarații de natură să genereze tensiuni, să împiedice sau să teneze soluționarea conflictului transnistrean în conformitate cu prevederile prezentului Memorandum.

Articolul 32

(1) Controlul asupra respectării Constituției și legislației Republicii Moldova în Transnistria, este exercitat de către Președintele Republicii Moldova, în calitate de garant al suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării, precum și de către Guvernul Republicii Moldova.

(2) Controlul asupra respectării prevederilor prezentului Memorandum și a Legii privind statutul juridic special al Transnistriei este exercitat de către Președintele Republicii Moldova.

(3) Pentru aceasta, Președintele Republicii Moldova desemnează un Reprezentant Special al Președintelui pentru Transnistria.

Articolul 33

(1) Întru realizarea prevederilor prezentului Memorandum și asigurarea funcționalității statului integrat Republica Moldova se va institui un Fond de Reintegrare, instrument financiar care va include contribuții naționale, prin stabilirea unei cote din bugetul de stat, precum și externe, din fondurile de asistență internațională și contribuțiile potențialilor donatori.

(2) Transnistria va fi eligibilă pentru toate proiectele de dezvoltare destinate Republicii Moldova și finanțate prin Asistența Oficială pentru Dezvoltare, urmând ca de sprijinul extern să beneficieze toți cetățenii țării.

5. DISPOZIȚII FINALE

Articolul 34

- (1) Prezentul Memorandum intră în vigoare de la data semnării.
- (2) Odată cu intrarea în vigoare a prezentului Memorandum, toate documentele și înțelegerile anterioare ce contravin acestuia devin nule.

Articolul 35

- (1) Prezentul Memorandum este încheiat în trei exemplare, în limbile moldovenească (română), rusă și engleză, toate exemplarele având aceeași valoare juridică.

PENTRU REPUBLICA MOLDOVA PENTRU ADMINISTRAȚIA DE LA TIRASPOL